
PETROL

DO TRGOVINA LJUBLJANA
DO ISTRA-BENZ KOPER
DO ZEMELJSKI PLIN LJUBLJANA
DO TRANSPORT ILIRSKA BISTRICA
DO RAFINERIJA MARIBOR
DO GOSTINSTVO LJUBLJANA
DO OLMA
DSSS

A2
11

December
1984
Leto XXIII

GLASILO DELAVCEV SOZD PETROL

Ob
prehodu
v
novo
leto
naj
vas
spremljajo
naše
iskrene
želje,
da
bi
uspešno
rešili
vse
življenjske
probleme

Poslovodni odbor

Za čim boljšo oskrbo

V naftnem gospodarstvu vseh republik, pa tudi na sejah Izvršnega odbora naftnega gospodarstva se večkrat pogovarjamo, kako deluje sedanjí sistem v Jugoslaviji glede na to, da je v zadnjih letih v oskrbi z naftnimi derivati velika kriza. Za to ne smemo samo enostransko kriviti pomanjkanja deviz, ampak je potrebno upoštevati delovanje celotnega sistema. Tudi na našem zadnjem srečanju s predstavniki Jugopetrola je bila to pravzaprav glavna tema pogovora. Poskusili smo obojestransko analizirati položaj in uskladiti stališča za predlog spremembe sistema. Tudi zvezni komite za energetiko je že maja pripravil material, v katerem dokaj objektivno poskuša analitično prikazati delovanje celotnega sistema in obenem predlaga, kako naj bi ta sistem izgledal dolgoročno. Seveda pa ne smemo pričakovati, da bi katerikoli nov sistem zaživel čez noč, ampak bo potrebno najprej prehodno obdobje.

Bistvo sedanjega sistema je v tem, da je močno administrativno — od načina zbiranja deviz, reševanja kvartalnih inter-ventnih uvozov in izvoza INE do sprejema energetske bilance Jugoslavije. V to administrativno odločanje se vklaplja zdaj poskus samoupravnega poslovnega dogovarjanja, vendar je jasno, da ne more zaživeti, če je v celotnem mozaiku le nekaj kamenčkov pobarvanih s samoupravo in poslovnim odločanjem.

Že pri naših lanskoletnih pogovorih z INO o medsebojnih odnosih so njeni predstavniki izrazili prepričanje, da bi lahko izboljšali oskrbo posameznih področij tako, da bi v okviru sporazumno sprejete energetske bilance Jugoslavije sklenili bilateralne pogodbene odnose in uredili vprašanja uvoza, predelave itd.

Prvi administrativni instrument v naftno-plinskem gospodarstvu je sistem zbiranja deviz, ki je predpisan z zakonom, dal pa naj bi enak polo-

žaj vsem uporabnikom naftnih derivatov ne glede na njihovo devizno sposobnost.

V tem procesu so tisti, ki dajejo devize, torej uporabniki, popolnoma izklopljeni, ker jih zbirajo tako kot določa zakon, to pa pomeni, neodvisno od svoje porabe nafte. Bistvo spremembe sistema bi moralo biti v tem, da se uporabnik približa celotni oskrbi, da ne daje le deviz, ampak da lahko tudi odloča, koliko nafte bo dobil, da je vključen v pravila igre pri oskrbi z naftnimi derivati. Taka sprememba deviznega sistema seveda ni enostavna, ker ne gre le za kakšen izsek, temveč za celoten sistem. To pa je razlog, da deviznega sistema ne moremo spremeniti čez noč, ampak postopno.

Če s sedanjim sistemom nismo zadovoljni, to ne pomeni, da nasprotujemo principu solidarnosti. Vemo, da bo moral še nekaj časa živeti, toda če opredelimo obvezo združevanja deviz in če vemo, koliko je to za posamezne republike in pokrajini, bi morala biti oskrba direktno odvisna od discipline zbiranja deviz. To smo poskusili uveljaviti že v sedanjem sistemu, a je vedno ostalo le v obliki resolucije in če vnaprej ne bo materialno pogojeno, rezultatov ne bomo dosegli. Zato moramo najprej najti instrumentarij, ki bo uredil soodvisnost. Takoj za tem nastane vprašanje, kdo je lastnik nafte, ki jo kupujemo z zbranimi devizami. Po eni strani gre za ekonomsko vprašanje, po drugi pa za samoupravno dejstvo. Ekonomsko vprašanje je težko, ker so v ta proces najmočnejše vključene rafinerije s svojimi prevelikimi kapacitetami, ki smo jih do zdaj poskušali oskrbovati čim bolj enakomerno, torej s približno enakimi količinami surove nafte. Pri vsej zadevi je bistveno vprašanje, ali naj bo nafta dodeljena uporabnikom oziroma njihovim pooblaščenim organizacijam, ali še naprej rafinerijam. Najbrž bi morala biti naf-

ta last prometnih organizacij, ki zakonsko odgovarjajo za oskrbo in nosijo vse obveznosti do tistih, ki devize dajejo, obenem pa sodelujejo z rafinerijami, s katerimi dosežejo poslovne pogoje.

Pri zbiranju deviz bo še dolgo veljal princip solidarnosti, vendar bi morali deliti vsoto, ki jo zbira republika, na dva dela — za lastne potrebe ter za solidarnost. Prvi del bi moral biti direktno na razpolago prometnim organizacijam, drugega pa bi združevali na zveznem nivoju. To bi pomenilo tudi spremembe v bančnem poslovanju, saj bi morali vključevati tudi poslovne banke prometnih organizacij, ker bi šlo za premostitve deviznih potreb.

Celotne spremembe ne bomo mogli hitro urediti, toda nekatere zadeve bi morale steči že v letu 1985. Predvsem bi morali energetske bilance Jugoslavije sprejeti v soglasju z republikami in pokrajinama in ne le z njihovim sodelovanjem. Poleg tega bi jo morali razdeliti po posameznih področjih republik in pokrajin fizično in finančno. S tem bi bilo točno razvidno, kakšne potrebe padejo na posamezne republike in pokrajini, pa tudi kakšni so viški njihovih dajatev. V tej odvisnosti bi moral potem potekati tudi uvoz nafte. Če smo postavili stališče, da je nafta deljena po družbeno-političnih skupnostih, bi nafto uvažale prometne organizacije ali pa rafinerije na osnovi pogodb za predelavo, ki bi jih imele s prometnimi organizacijami.

Ta naša stališča so več ali manj usklajena z Jugopetrolovi in ne gre za izolirano mnenje Slovenije, kar pa še ne pomeni, da tako mislijo vsi v Jugoslaviji. Zato bo razprava o energetske bilanci za prihodnje leto gotovo precej obširna, a če bomo postavili zahteve bolj čvrsto, potem najbrž ne bo posebno težkih diskusij o pripravi samoupravnega sporazuma. Na taki osnovi bi lažje vključevali delegatski sistem uporabnikov v delavske svete temeljnih organizacij, kjer bi se lahko o vsem mnogo konkretnije pogovarjali. Če se ob večjem deviznem problemu obrnemo na uporabnike na primer mazuta, je njihov odziv negativen, ker trdijo, da po zakonu določene vsote deviz zbirajo in s tem izpolnjujejo obveze.

Vse povedano še ni definitivno uradno stališče SR Slovenije, ampak predvsem stališče Petrola, so pa o njem razpravljali že tudi drugi in bodo še govorili. Po drugi strani pa je potrebno povedati, da razvijajo v zveznem komiteju za energetiko podobno mnenje. Prepričani so, da bomo morali odpraviti administriranje in dati naftnim derivatom položaj, kakršnega ima elektrika, premog itd., kar pomeni, da bo šla nafta slej kot prej iz poola, da bomo poslovali z naftnimi derivati tako kot že zdaj z elektriko in da se bo povečala odgovornost tistih, ki jih danes zakon obvezuje, da oskrbujejo uporabnike z naftnimi derivati.

L. B.

S koordinacije ZK

Na sestanku koordinatorjev OO ZK v DO, sekretarjev OO ZK in članov predsedstva problemske konference ZK naše sestavljene organizacije so prisotni poslušali poročilo Ivanke Mustač, dosedanje koordinatorice ZK SOZD Petrol, ki ga je podala ob zaključku svojega mandata, nato pa so izvolili za novega koordinatorja Branka Kurnika, ki bo obenem tudi predsednik predsedstva problemske konference za reorganizacijo.

Koordinacija je sprejela na znanje še Informacijo o stanju izvajanja učinkovitejše samoupravne in poslovne aktivnosti delavcev naftno-plinskega gospodarstva, ki jo je pripravil predsednik PO SOZD kot prikaz stanja v SOZD Petrol in program nalog za prihodnje.

SESTALO SE JE PREDSEDSTVO PROBLEMSKE KONFERENCE ZKS

Na sestanku predsedstva problemske konference o energetske gospodarstvu so obravnavali oceno rezultatov referenduma o združevanju v sestavljene organizacije na področju elektrogospodarstva in premogovništva ter osnutek informacije o uresničevanju sklepov in usmeritev, sprejetih na seji problemske konference ZK o energetiki.

PPKE je sprejelo tudi informacijo o uresničevanju stališč, usmeritev in sklepov problemske konference in dopolnitve ter predlagalo, da jo na ustrezen način obravnavajo organi OK ZKS ter sprejmejo idejno-politično oceno delovanja komunistov.

Referendum je uspel

24. NOVEMBRA IN 4. DECEMBRA SO SE DELAVCI DELOVNIH ORGANIZACIJ NAŠE SOZD ODLOČALI O REORGANIZACIJI IN SE IZREKLI ZA. S TEM SO POTRDILI SPREMEMBE, KI SMO JIH PRIPRAVLJALI DOLGE MESECE IN BODO PRINESLE V NAŠE DELOVNO ŽIVLJENJE ŠTEVILNE NOVE KVALITETE.

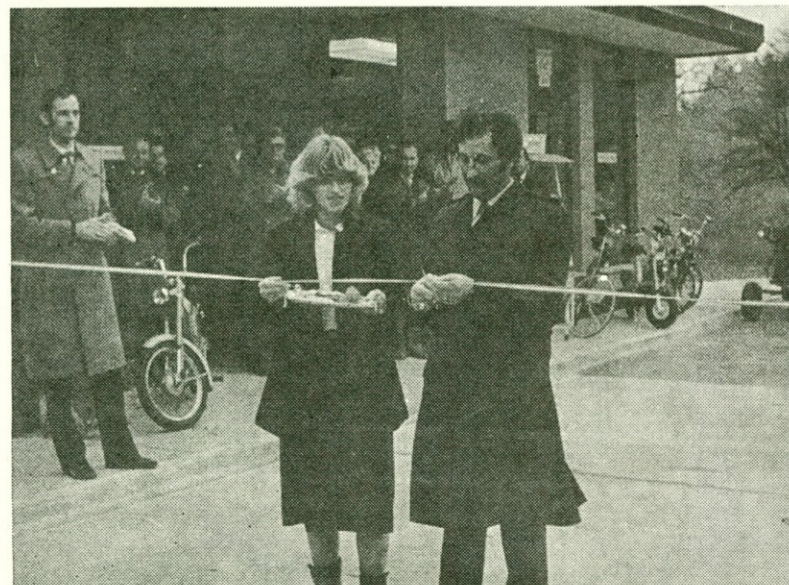
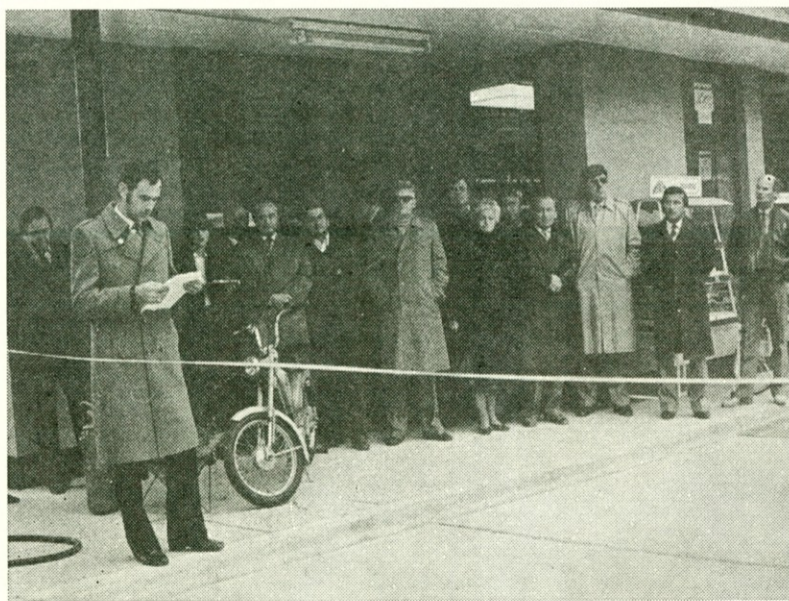
V Ponikvi so odprli bencinski servis

Delavski svet TOZD Trgovina na drobno Celje je v letu 1983 sprejel sklep o izgradnji bencinskega servisa Ponikva. Odločitev je bila sprejeta po usklajevalnem postopku na ravni DO Trgovina z naftnimi derivati in pomeni zaključek večletnih skupnih prizadevanj za izgradnjo takega objekta. Finančna konstrukcija je bila zagotovljena ob sovlaganju Zavoda za republiške rezerve, izvajalca del, gradbenega podjetja Ingrad Celje, Krajevne skupnosti Ponikva, ki je prispevala komunalno urejeno zemljišče ter seveda celjske TOZD, ki je zagotovila manjkajoči del denarja.

Bencinski servis je bil svečano odprt v nedeljo, 11. novembra, poleg predstavnikov SO Šentjur in KS Ponikva pa je bilo prisotno še vodstvo SOZD in DO Trgovina ter nekaj drugih vabljenih.

Objekt je predal namenu poslovodja bencinskega servisa Ponikva Rudi Šalamon, pred tem pa je predsednik delavskega sveta TOZD Dragutin Prtenjak orisal potek in probleme okrog zagotavljanja potrebnih finančnih sredstev in težave, ki so nastale zaradi nenehno spreminjajočih se pogojev investiranja. Med ostalim je povedal, da pomeni novi objekt za krajane veliko, predvsem pa za številne kmetijske kooperante in proizvajalce. Vsi ti so morali do zdaj po gorivo v oddaljeni Šentjur, kar je bilo z ozirom na porabo časa in cene goriv s širokega družbenega stališča negativno. Da kupcev ni bilo malo, govori register vozil v Krajevni skupnosti, kjer smo poleg 350 osebnih vozil našli preko 250 traktorjev in prav toliko večjih ali manjših kmetijskih strojev. Ob koncu svojega govora je poudaril, da je objekt grajen tako, da bo lahko v celoti zadostil potrebam širšega in ožjega območja, predvsem pa s prilagojenim asortimanom blaga dodatne ponudbe v veliki meri poskušal zadovoljiti kar največ kupcev.

kp

Urejanje oskrbe z aromati

Na zadnji seji DS SOZD so delegati obravnavali in sprejeli samoupravni sporazum o oskrbi z aromati iz energetske bilance 1984. S tem se nadaljuje aktivnost naše organizacije kot nosilca oskrbe slovenske kemije s petrokemičnimi proizvodi — aromati, kar tudi Petrol postavlja v drugačno vlogo in predstavlja vidik tesnejše povezave s proizvodnjo (udeležence sporazuma so še Aero Celje, Cinkarna Celje, Iplas Koper, SOZD Kemija s svojimi članicami, Sava Kranj, Splošno združenje energetike Slovenije in Splošno združenje kemične in gumarske industrije Slovenije).

Čeprav je bil osnutek sporazuma pripravljen že v decembru 1983 in tudi dostavljen vsem naštetim udeleženkam, smo dokončni predlog lahko oblikovali šele v septembru letos. Samoupravni sporazum o enakomerni in pod enakimi pogoji oskrbi jugoslovanska tržišča z naftnimi derivati je bil namreč pogojno podpisan junija in dostavljen julija 1984, pri čemer pa tudi polletnem usklajevanju niso bile izdelane tabele za predelavo surove nafte in izplena naftnih derivatov po rafinerijskih sistemih.

Prav tako je pri oskrbi z aromati povsem zatajilo Združenje kemične in gumarske industrije Jugoslavije, ki naj bi pripravilo sporazum o enakomerni in pod enakimi pogoji oskrbi jugoslovanskega tržišča s petro-

kemičnimi proizvodi. Sporazum, ki ga je to združenje sicer pripravilo marca 1984, je ves primarni bencin namenilo za potrebe olefinske kemije (proizvodnja plastičnih mas).

Na proteste udeleženk sporazuma o oskrbi z aromati, na številne konkretne predloge in ob dejstvu, da je Petrol podpisal sporazum o enakomerni in pod enakimi pogoji oskrbi z naftnimi derivati s pridržkom, da se izdelajo omenjene tabele izplena naftnih derivatov, v Beogradu tako v Splošnem združenju kemične in gumarske industrije Jugoslavije kot v Splošnem združenju organizacij naftne industrije Jugoslavije ni bilo odziva, niti ni bil pripravljen predlog, ki bi upošteval tudi oskrbo aromatske kemije.

Zato pomeni zdaj sprejeti sporazum »kodifikacijo« pravil igre in dolžnosti ter obveznosti udeležencev in bolj pripravo za aktivnosti v letu 1985. Pri tem je poleg že zbranih potreb slovenske kemije po aromatih za leto 1985 pomemben predlog, ki se ponavlja že tretje leto, da v energetske bilanci Jugoslavije aromate v okviru neenergetske porabe izdvojijo v samostojno postavko (doslej zajeti pod »ostalo«).

V samoupravni sporazum o oskrbi z aromati v letu 1984 je na predlog SOZD Petrol prvič vključeno tudi Splošno združenje energetike Slovenije, da bi tako v obravnavanju oskrbe z aromati dobili uravnotežen pristop in osvetlili vse vidike tega vprašanja.

Za podpis sporazuma je delavski svet SOZD pooblastil PO SOZD Petrol Lojzeta Blenkuša, v koordinacijski odbor za spremljanje izvajanja tega sporazuma, ki je operativno telo za usklajevanje problematike oskrbe z aromati, pa imenoval podpredsednika PO Željka Želznika.

Ž. Ž.

Za dolgoletno zvestobo

V današnjem tempu življenja komaj najdemo čas za toplo besedo in prijazno misel, namenjeno znancu, prijatelju, sodelavcu. Zato imajo slovesnosti, na kakršni so se zbrali dolgoletni delavci Petrola, še posebno velik pomen. Vsem, ki se zberejo, se zdi potrebno, da se praznje oblečejo in s tem že na zunaj pokažejo, da jim trenutki, ki jih bodo prebili s starimi sodelavci, veliko pomenijo. Zberejo se z vseh koncev Slovenije in večina z nemirno pričakuje trenutek, ko jim bo izročena diploma za petindvajset ali tridesetletno zvestobo Petrolu. Pred tem pa še prislunje besedi predsednika poslovnega odbora, besedi »svojega« predsednika, ki jim zna spregovoriti tako, da seže misel do njihovih src.

In katere so bile te besede letos?

Prve so bile posvečene prazniku republike, naslednje gospodarskemu položaju, v katerem smo se znašli v zadnjem času, nato pa — »... Na dan kot je današnji, bi morali morda pomisliti še na nekaj drobnega. Leta 1943, ko je bila rojena naša republika, smo bili v težjem položaju kot danes. Borili smo se za svoj obstoj. In zmagali. Ali smo bili takrat močnejši, bolj složni, da smo premagali zapreke in dosegli zadani cilj? Kot ljudje se od takrat najbrž nismo spremenili, smo pa do danes pozabili, kaj so resnične težave, pomehkužili smo se, razvadili. Toda prepričan sem, da smo še vedno sposobni rešiti vsak, še tako težak položaj. Le odločiti se moramo, biti vztrajni in delavni.

In prav ob misli na to, bi danes želel stisniti roko vsem vam, ki ste skozi 25 in 30 let že dokazovali, da znate delati in vztrajati, da znate biti kos vsakemu položaju. Prav vztrajnost in delavnost pa sta vrlini, s katerima ste izpolnjevali same sebe in veliko dajali drugim.

Težko najdem besede zahvale za delo, ki ste ga vložili za svojo delovno organizacijo, vaš jubilej zasluži najbolj iskreno pohvalo in priznanje, obenem pa vas obvezuje, da razložite mlajšim, da se splača biti vztrajan, da delo bogati posameznika in družbo.«

30 LET

Štefan BREZNIK
Stane BAUER
Ivo LOKAR
Ana GREGORIČ
Jernej ARTAČ
Stanislav KRIŽAJ
Jernej SREBOTNJAK
Franc HOJS
Štefan MALEK
Franc ZLATE
Ivan KERČMAR
Anton ARNUŠ
Stanko HERCOG
Stanko RIBIČ
Jože ŽELEZNIK

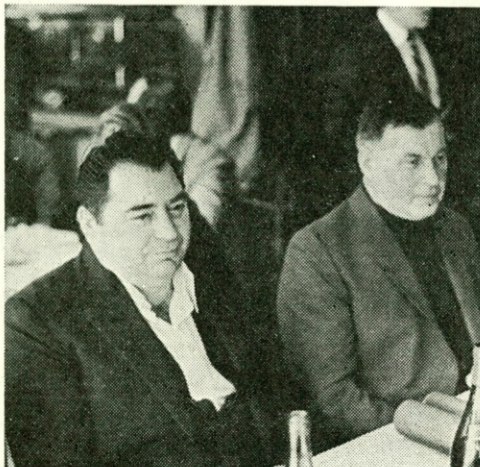
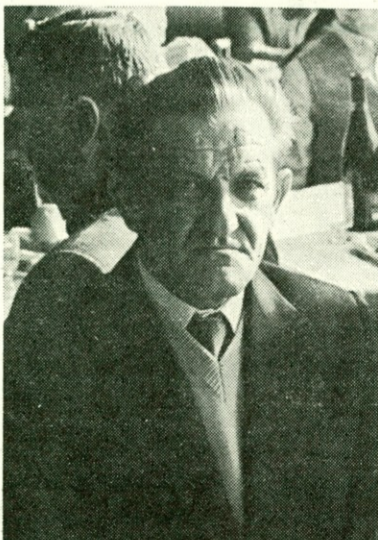
Bogdan KLEMŠE
Franc GERŽELJ
Franc VALANT
Jože ŠEPIC
Jožef SEVER
Drago ZAVEC
Jelko STIBILJ
Jože KLAR
Ivan KUMŠE
Jože PAPOTNIK

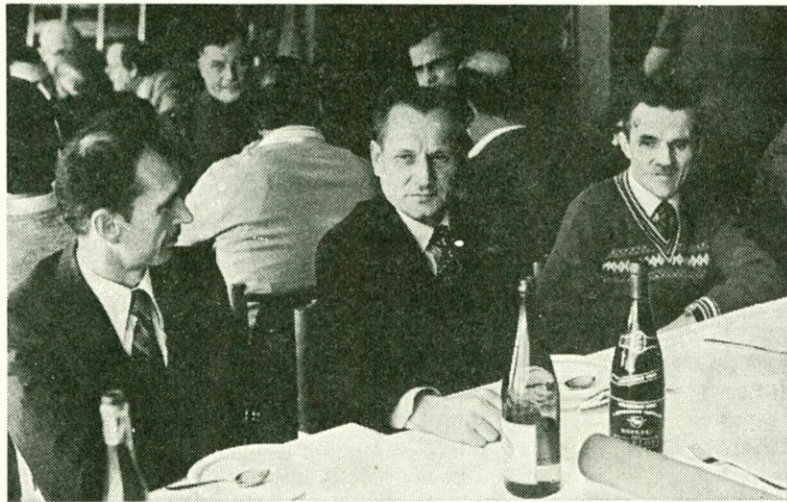
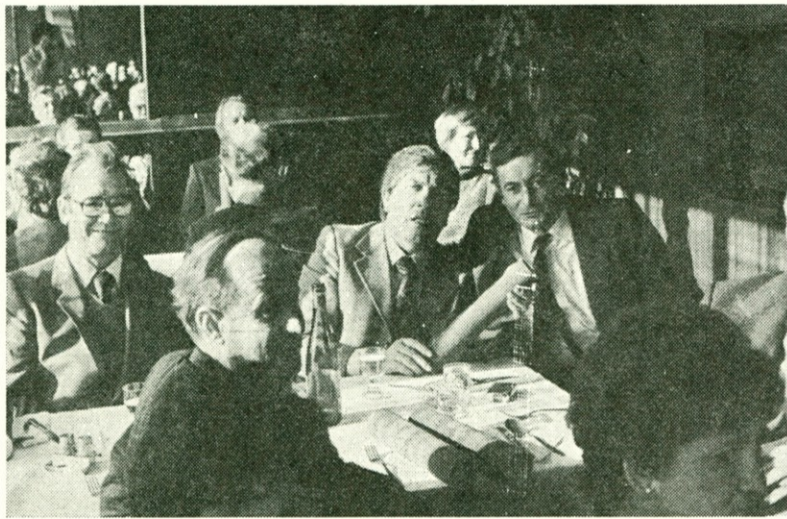
Franc SMOLIČ
Stjepan ČULIGA
Branko PETRAČ
Slavko PREŠEREN
Jože REPAR
Vinko WERNIG

Lojzka MANDROVIČ
Albina KOSI
Anton POTRČ
Hedvika MURN
Franc LOVRENČIČ
Jožefa DEBEVC

25 LET

Jože MUŠIČ
Robert CERAJ
Stane MLAKAR
Danica KOROŠEČ
Franc POŽAR
Marjan ŠEGINA

Beseda o informacijskem sistemu

Tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji so bili računalniški sistemi omejeni predvsem na klasično obdelavo podatkov, predvsem tistih, ki so bili potrebni finančno-računovodskim službam. Tako pridobljene informacije so služile le posameznim sektorjem, medtem ko tak paketni način obdelave in formiranja banke podatkov ne daje možnosti za širše in kompleksne informacije niti sistemu kot celoti niti njegovim delom. Z izkušnjami, ki so jih dosegli v AOP, so v svetu kmalu ugotovili, da potrebe po informacijah, na osnovi katerih lahko izdelajo kvalitetne poslovne odločitve, v dosedanem načinu obdelave ne zadovoljujejo. Z napredkom znanja in tehnologije ter z možnostjo za terminalsko obdelavo (inteligentni in neinteligentni terminali), pa tudi z bistveno hitrejšo časovno obdelavo podatkov, so se izoblikovale možnosti za izgradnjo takoimenovanega informacijskega sistema.

Izraz informacijski sistem je težko razložiti z nekaj besedami. Če povzamemo bistvo, je to priprava in obdelava podatkov vseh delov določenega poslovnega sistema, na osnovi katerih imamo dostop do tistih bistvenih informacij, ki omogočajo na vseh nivojih poslovanja pravočasne in na kvalitetnih podatkih osnovane poslovne odločitve.

Prehod s starega načina zajemanja podatkov in sistema paketne obdelave na informacijski sistem je izredno zahteven in dolgotrajen, to pa predvsem iz treh razlogov — zaradi dodatnega finančnega angažiranja v dopolnilne naprave, ki omogočajo hitrejšo obdelavo in direkten dostop do banke podatkov,

zaradi šolanja kadrov, vendar ne le v okviru služb, ki so zadolžene za AOP, marveč tudi ljudi, ki delajo v posameznem sektorju, ter zaradi obsega priprav, ki so potrebne za prehod na nov sistem in so izredno obsežne ter zahtevajo kvalitetno in

dolgotrajno delo, pri katerem morajo sodelovati prav vsi zainteresirani.

Po zakonu o energetiki in družbenem dogovoru o energetiki je Petrol OZD posebnega družbenega pomena, kar ga opredeljuje ne samo navzven, ampak tudi navznoter. Zato mora zgraditi tak informacijski sistem, da bo omogočil »sveže« informacije za njegove poslovne odločitve. Zanimanje za tak sistem informacij je v celi SOZD izredno veliko, saj so številni delavci, ki se danes otepajo z nepopolnimi in starimi informacijami, pripravljeni z izkušnjami in znanjem sodelovati pri oblikovanju informacijskega sistema.

Skupina, ki jo je zadalžil poslovodni odbor, da bo pripravila prve podatke o načinu in vsebini informacijskega sistema, ima že prve rezultate. V sorazmerno kratkem času se je povezala z elektrofakulteto, katere strokovnjaki so na področju AOP vodilni v Jugoslaviji. Opravila je prve razgovore in dobila tudi osnovni material za pristop k izgradnji informacijskega sistema. Za to fazo razvoja je pomemben tudi prvi seminar, na katerem so bile prikazane vse možnosti, ki jih daje pravilno zastavljen informacijski sistem. Na seminarju so bili številni strokovni delavci Petrola, ki so se v veliki meri vključili v razpravo in s tem pokazali, da so pripravljeni sodelovati in da je informacijski sistem potreben.

Sedanja faza razvoja AOP v Petrolu je na stopnji, ki bo zahtevala izredno veliko naporov, časa in finančnih sredstev, da jo bomo speljali v višjo obliko obdelave in da bomo dokončno realizirali informacijski sistem. Prehod bo predstavljal dolgoročen proces in če se bodo vsi sodelavci resno angažirali, lahko pričakujemo, da bo dokončno zgrajen približno v petih letih.

U. D.

... In kako je z razvojem informatike v Transportu

»Najsi je pot, ki jo je treba prehoditi, še tako dolga, začne se s prvim korakom«, pravi star kitajski pregovor.

Kakorkoli si že bodi, prvi koraki so za njim in otrok zna hoditi. Seveda gre za prve obdelave na računalniku, ki so redno stekle pred dobrim letom dni, natančneje za paket obdelav pod skupnim imenom »izkoriščanje voznega parka«.

Povezava terminala preko telefonskih linij z računalniškim sistemom v Lesonitu nam nudi kar prijetno komunikacijo z računalnikom (Delta 700). Vnos podatkov, tako prevozov kot za matične datoteke, je interaktiven (preko terminala, z nadzorom 1. stopnje programov za vnos). Sama obdelava — tabelarni pregledi, je v bistvu paketnega tipa in jo izvajajo praviloma enkrat mesečno za tekoči mesec in kumulativno ob trimesečjih.

Obravnava prevozov — transportnih storitev, izkoriščanja transportnih kapacitet pomeni v delovni organizaciji transportne dejavnosti spremljanje proizvodnje. Podatki, ki so na razpolago kot rezultat obdelave z obstoječimi programi, imajo lahko pomembne

vplive na poslovne odločitve. Odziv uporabnikov informacij pa žal kaže na dokaj nizek nivo potreb po informacijah, predvsem tistih, ki bi imele pomemben vpliv na kvalitetnejšo poslovanje. Obdelava daje raznovrstne informacije o izkoriščanju voznega parka, a z boljšim sodelovanjem uporabnikov pri definiranju potreb oziroma z zahtevami po dodatnih informacijah, bi koristnost obdelav precej povečali.

Dosedanje izkušnje so pokazale dokajšnjo togost v organizacijski strukturi in nizek nivo informacijske kulture (kot se uradno reče), to pa sta pojava, ki sta za našo družbo pravzaprav značilna.

Uvajanje računalniških obdelav namreč praviloma zahteva spremembe v organizacijsko-informativnem toku. Posamezne službe in delavci se morajo prilagoditi spremenjenemu delokrogu in načinu dela, AOP zahteva točno, ažurno in usklajeno delo. V verigi, ki povezuje voznike, prometno službo, predstavništva, fakturiranje in obračunsko službo vse prepogosto poka zaradi nespoštovanja dogovorjenih načel, načina dela in rokov. Posledica so obi-

čajno hude konice pri obračunu prevozov konec obračunskega meseca in dosti večje možnosti napak.

Nivo informacijske kulture pove, koliko so ljudje seznanjeni z možnostmi, ki jih nudi AOP, dejstvo pa je, da celo mnogi vodilni delavci ne razumejo vloge informatike v razvoju DO in možnosti uporabe na raznih področjih. Zaostajanje v znanju, strokovnosti in uporabi informacijske tehnologije za razvitim svetom je tako več kot očitno in kritično.

Enoletna »poskusna doba« je vendarle prinesla neke spremembe. Ljudje so se navadili na računalniško obdelavo, vse razumejo bolj njeno potrebo, zmanjšujejo se odpori, rezultati — podatki iz tabelarnih pregledov pa postajajo vse bolj nepogrešljivi.

In nadaljnje delo?

Na računalnik bo prešel obračun OD (z bazo podatkov), ki ga pripravljamo za 1. januar 1985. Zaradi povsem zasedenih diskovnih kapacitet je to zaenkrat edina možnost nadaljnega uvajanja. Ko se bodo povečale spominske kapacitete (dodatne diskovne enote), bomo postopno prenašali na računalnik fakturiranje, materialno poslovanje...

Svoje stališče do razvoja informatike v SOZD Petrol smo podali na posvetu o računalniško podprtih informacijskih si-

stemih (IS) konec oktobra. Menimo, da moramo izdelati dolgoročni program razvoja informatike v SOZD, čemur bo dobra osnova študija razvoja IS SOZD, ki je v pripravi. V tem programu bi se morala SOZD odločiti za nabavo lastnega računalniškega sistema, saj je to eden od pogojev za neodvisen razvoj IS tako velikega in družbeno pomembnega poslovnega sistema kot je SOZD Petrol. Sodelovanje Transporta v skupnih obdelavah SOZD pri sedanjem stanju in v bližnji perspektivi objektivno ni mogoče. Sicer pa za delovanje IS SOZD niti ni potrebe po skupnih finančno-računovodskih in ostalih specifičnih obdelavah, če je to ekonomsko manj ugodno. Nedvomno pa je več kot potrebna izgradnja računalniško podprtega IS, ki bi odražal in nadziral stanje v zvezi z osnovno poslovno funkcijo SOZD Petrol. Tako zamišljen IS bi moral dati v vsakem trenutku informacijo o razpoložljivih količinah derivatov v rafinerijah in skladiščih, o potrebah kupcev, razpoložljivih transportnih kapacitetah in bi bil sposoben optimizirati potrebne procese. To je vizija, ki jo moramo imeti pred seboj, kajti tako zastavljen IS bi predstavljal občuten in kvaliteten skok v organiziranosti in poslovanju SOZD.

BRCE

Novi pogoji dela v Mehanografskem centru

Ob nabavi računalnikov IB 3031

Nekaj let zastoja pri nabavi računalniških kapacitet v Mehanografskem centru in s tem v zvezi zastoj pri izgradnji računalniško podprtega IS SOZD Petrol je pripeljalo snovalce in uporabnike storitev AOP v težak položaj. Začele so se pojavljati napake v že obstoječem AOP, trenutne rešitve pa niso prinesle bistvenih izboljšav. Snovalci sistema smo se zavedali, da brez primerne novega računalnika ne moremo nuditi uporabnikom tistega, kar od nas pričakujejo, to pa je predvsem zanesljivost, ažurnost in poslušnost za nove organizacijske prijeme. Pojavili so se novi člani SOZD, ki so na tem področju sicer šele začetniki, vendar iz razumljivih vzrokov, predvsem zaradi želje po napredku, niso pristopili k skupnim obdelavam na tako nizkem nivoju organizacije in tehnoloških zmogljivosti. Vsa prepričevanja so bila zaman, zato si je vsak po svoje začel ustvarjati lastno podobo in svoj pristop.

Tudi v AOP smo veliko razmišljali, tako o lastnem računalniku kot o tem, da še nadalje ostanemo v MC, ali pa da gremo gostovat drugam. Tako smo se odločili, da kratkoročno ostanemo v MC, vendar pod pogojem, da nabavi novejši računalnik s primernimi kapacitetami. Za nadaljnjo pot oziroma eventualno osamosvojitve pa naj še odločijo delavci Petrola na podlagi strokovno pripravljene študije, ki bo upoštevala tudi vse razvojne možnosti SOZD Petrol kot celote. Študija naj bi dala tudi popoln odgovor glede centralizacije računalniško podprtega IS v izgradnji.

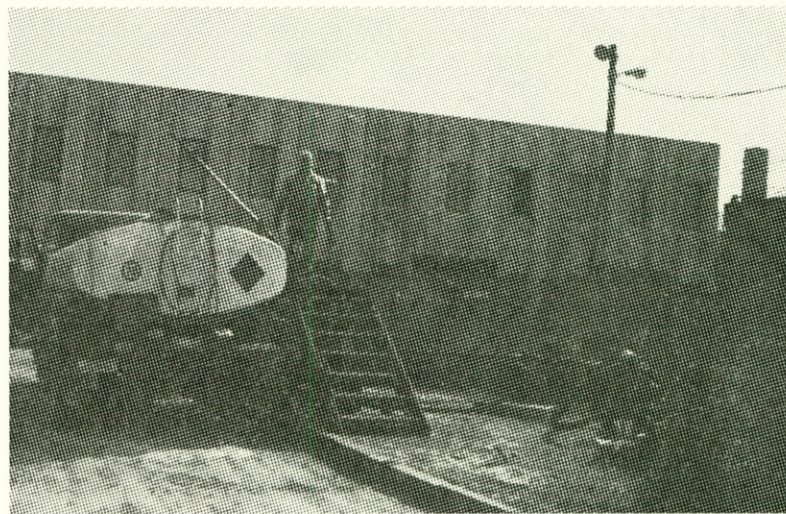
Z nabavo dveh sistemov IBM 3031 za delo v dupleksu so v MC nastali osnovni pogoji za nadaljnji razvoj računalniško podprtih IS tudi za SOZD Petrol. Tako so trenutno v pripravi in prenosu na nove sisteme kritične obdelave osebnih dohodkov in nov finančni paket FIPA. Oba bosta bistveno sprostila kapacitete na starih sistemih, ki bodo postopoma izločeni iz uporabe.

Sistema bosta v prvi fazi koristila nov operacijski sistem DOS VSE, organizacija podatkov pa bo v obliki VSAM datotek. Priključijo lahko 240 terminalov, od tega za Petrol po planu iz leta 1981 48 terminalov. Če so terminali zasičeni in

se odzivni časi na terminalski mreži slabšajo, so izjemno velike možnosti za razširitev eksternih in internih spominskih enot. Torej v začetni fazi zagona niti ni potrebna večja kapaciteta, ker bo možno graditi terminalsko mrežo le postopoma, ne pa vse naenkrat. Začetne faze uvajanja terminalskih obdelav so odvisne od pripravljenosti programskih paketov in od pridobitve soglasij in izvedbe zakupljenih PTT linij za prenos podatkov. Za MC bodo PTT linije (12) vzpostavljene do konca leta 1984, kar velja tudi za PTT linijo za poslovno stavbo Petrola. Za ostale linije (predvidoma 16) pa bo potrebno urediti vso dokumentacijo in pridobiti soglasja pri PTT podjetjih, kar je povezano tudi s podpisom sporazuma o izgradnji PTT omrežja za prenos podatkov, h kateremu bomo morali prispevati določen delež in lastnih odločitev v SOZD Petrol. Vzorčne konfiguracije terminalske opreme na porabnikovi strani mreže so že na razpolago. Vzorčni komplet sestavljajo štirje video terminali, en printer, ena kontrolna enota in en modem, kupimo pa jih lahko v MC takoj in plačamo z dinarji.

Ob razmišljanju in analiziranju pristopa pri organizaciji v MC moramo izhajati iz dejstva, da bo center še nadalje deloval za več uporabnikov, pri katerih ima vsak izmed njih drugačno vrsto dejavnosti in drugačne zahteve do storitev računalnika. Na drugi strani je potrebno upoštevati, da obstajajo tudi pri raznovrstnih dejavnostih številne poslovne obdelave, ki se med seboj razlikujejo. Zato bodo v MC paketno obdelali vse tisto, česar ne bo mogoče speljati prek inteligentnih terminalov. Zaradi centralizacije poslovnih funkcij in enotnosti sistema v DO Trgovina z naftnimi derivati predvidevamo v AOP v prvi fazi predvsem ne-inteligenčne terminale. V naslednji fazi pa glede na specifične potrebe za določene uporabnike tudi inteligentne terminale (DO Zemeljski plin, analitsko-planske službe, DO Transport Ilirska Bistrica itd.), ki bodo lahko posegali v bazo podatkov ter iz nje jemali samo določene podatke in jih predelali za svoje specifične potrebe.

J. Trotošek

Fotografija nove skladiščne hale med izgradnjo, ko so goriva razvažali še z improvizirane polnilnice

Odpri smo prenovljeno skladišče v Novem mestu

26. oktobra smo v Novem mestu odpri prenovljeno skladišče in za to priložnost so pripravili manjšo slovesnost ter jo povezali s praznovanjem občinskega praznika občine Novo mesto. Poleg naših delavcev in predstavnikov poslovnih partnerjev so se je udeležili tudi najvišji predstavniki občine Novo mesto, pa tudi predsednik Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve Lojze Klemenčič. Njegov obisk je bil namenjen tudi razgovorom s predstavniki občine in SOZD Petrol glede zagotovitve primerne oskrbe Dolenjske z naftnimi derivati.

Na slovesnosti sta spregovorila predsednik PO SOZD Petrol fng. Lojze Blenkuš in upravnik PE Ludvik Ilovar. Zahvalila sta se vsem, ki so pripomogli k izgradnji tega prepotrebne objekta in vsem, ki so v času, ko skladišče ni obratovalo, z velikim trudom in razumevanjem pripomogli k temu, da je oskrba nemoteno potekala.

Vrednost objektov, ki so jih predali v uporabo, znaša 101 milijon dinarjev, v okviru iste investicije pa pripravljajo še zgraditev skladiščne hale, ki bo veljala 30 milijonov dinarjev. Predvsem je pomembno, da bo rezervoarski prostor povečan od 150 m³ na 600 m³, skladiščni pa od 140 m² na sedanjih 500 m² oziroma na 1300 m², ko bo dokončan drugi del skladiščne hale.

Staro skladišče je bilo po izgledu prava sramota za našo firmo. Glede na požarno varnost in varnost voda niso bili zagotovljeni skoraj nikakršni pogoji za varno delo, tako da smo lahko zadovoljni in hkrati hvaležni tam zaposlenim delavcem, da ni prišlo do kakšne nesreče. S prevzemom novega

moderne objekta pa bodo morali ostati enako ali celo bolj budni kot doslej. A če pomislimo, v kakšnih nemogočih delovnih in higienskih razmerah so delali delavci na starem skladišču, jim še prav posebej privoščimo nove pisarniške prostore, garderobe, sanitarije in lepo funkcionalno urejeno jedilnico.

Skladišče v Novem mestu je predzadnje v vrsti skladišč, ki jih obnavljamo in usposabljam tako, da so varna za obratovanje. Zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev, pa tudi časa za ureditev dokumentacije, smo rekonstrukcijo skladišča v Brežicah prenesli v prihodnje leto kot prioriteto investicijo. Dolej smemo po odločbi inšpekcijskih služb obratovati le ob določenih poostrenih ukrepih varstva pri delu.

Skladišče v Ptujju smo za poslovanje z gorivi že zaprli, prav tako bi morali storiti s skladiščem v Dravogradu. Bencina tam ne skladiščimo več, srednjih destilatov pa tudi ne bi, če bi bila nadomestna investicija na bencinskem servisu v Slovenj Gradcu pravočasno končana.

Pred časom smo dobili namreč odločbe inšpekcijskih služb za omenjeni skladišči, ki sta zahtevali obsežne in drage rekonstrukcije ali pa ukinitve skladiščenja goriv. Ugotovili smo, da ni ekonomske računice za taka vlaganja, ker lahko obe področji oskrbujemo z gorivi enako dobro iz matičnih skladišč v Celju in Mariboru s tem, da na bencinskem servisu v Slovenj Gradcu povečamo rezervoarski prostor, ki bo služil za oskrbo področja z manjšimi količinami srednjih destilatov.

A. Rome

Po desetih letih

Sredi novembra so se v Čatežu zbrali delavci delovne organizacije Gostinstvo, da bi praznovali 10-letnico dejavnosti. Prišli so iz vseh predelov Slovenije, iz vseh petih krajev, v katerih so njihove temeljne organizacije, »domačini« pa so pripravili slavnostno sejo delavskega sveta ter prijetno, sproščeno nadaljevanje...

Za slavnostno razporeženje je poskrbel pevski zbor prosvetnega društva bratov Milavec, na govorniškem odru pa so se zvrstili predsednica konference sindikata delovne organizacije Vita Pevec, direktor TOZD Ludvik Hren in direktor DO Stane Matjažič, ki je orisal 10-letno pot delovne organizacije, v svoj govor pa je zajel tudi širši pogled na gostinsko dejavnost, ko je med drugim dejal, da »... pronica med nas spoznanje, da je le zadovoljen gost tisti, ki nam zagotavlja dohodek in da so naši objekti locirani ob prometnih poteh, na katere so vezani pomembni domači in mednarodni prometni tokovi, kar ima za posledico pisano strukturo gostov v najširšem smislu besede. Temu primerne so tudi zahteve po raznovrstnih storitvah, ki se jih zavedamo in skušamo storiti vse, da bi jih solidno obvladovali... Slovenija se zavestno usmerja v pojačano turistično dejavnost, ker je to dolgoročno gospodarsko zelo zanimivo in še nerazvito področje, zanimivo vedno bolj kot najbolj dokončno izdelan izvozno usmerjen proizvod. Gostinstvo ob slovenskih cestah ima pri tem prav gotovo pomembno vlogo predvsem s stališča družbene ekonomije, saj dopolnjuje celoten turistični proizvod, kot s stališča zaposlovanja prebivalstva, saj je znano, da je v tej smeri zelo inten-

zivno samo po sebi, posredno pa močno posega skoraj v vse veje gospodarstva.«

Ob koncu seje je predsednica delavskega sveta DO Dragica Čakš predala najbolj zaslužnim delavcem pisna priznanja, ter bronaste, srebrne in zlate plakete.

ZLATA PLAKETA

ROŽMAN Jože
BUTALA Jože
PLAZAR Ivan
ŽMAVČIČ Ivanka
HREN Ludvik
MATJAŽIČ Stane
VERBIČ Just

SREBRNA PLAKETA

PERNER Terezija
TOMŠE Fanika
JANKOVIČ Milena
CERJAK Štefka
HREN Majda
HRIBAR Vera
PAVLOVIČ Anica
DROPULJIČ Janja
HERCOG Franc
MARINKO Bogdan
KOGOJ Nuška
ANTOLIN Andrej
BIČEK Marinka

BRONASTA PLAKETA

ŠEKORANJA Ana
PUČEK Marija
TOMŠE Miha
MRAKIČ Olga
RAŠOVIČ Marjana
IVŠIČ Janez
VUČAJNK Kristina
PINTERIČ Ivan
RAČUNOVODSTVO TOZD
ŠTEFANČIČ Franc
MAUČIČ Marta
PEVEC Vitoslava
FEGUŠ Maks
HERCOG Jožica

34165 YU PETROL

34189 IBENZ YU

TELEK 262

15. 11. 1984.

SOZD PETROL
DO GOSTINSTVO
LJUBLJANA

SPREJMI TE NAŠE ISKRENE ČESTITKE OB JUBILEJNI OBLETHNICI GOSTINSKE DEJAVNOSTI Z ZELJO PO NADALJNJEM RAZVOJU IN DELOVNIH USPEHIV V OKVIRU NAŠE SOZD PETROL.

KOLEKTIV
ISTRA BENZ KOPER

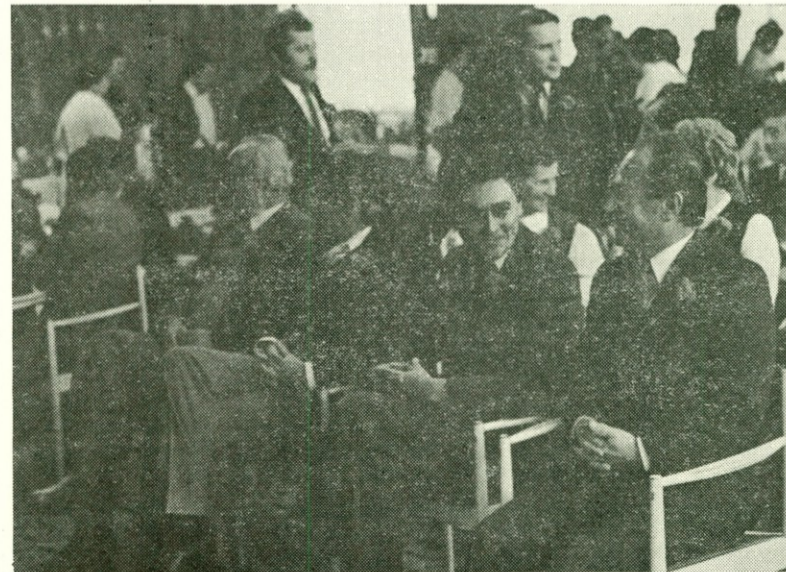
VEZJAK Marija
KONEC Bogomila
KODRIČ Marija
GREGORC Mira
MIKULIČ Milka
BEVK Martin
ŽAGAR Marija
OBRAT DRUŽBENE
PREHRANE
KOTAR Ivan

PISMENA PRIZNANJA

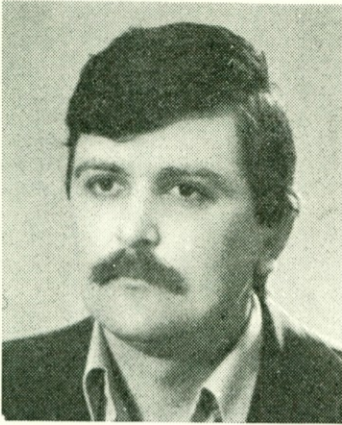
POTOKAR Ivan
JUHART Anica

RAČIČ Gabrijela
NOVAK Jožica
ŠINKOVEC Pepca
RSTOHAR Urška
BIFE AC Postojna I
KUHINJA MOTEL Lom II.
RAUŠL Anica
ŠLAMBERGER Milena
ŠTEBIH Jožica
EKART Marija
BREZINŠEK Jože
ZORMAN Cilka
STOPAR Milica
KADUNC Marjeta
BOHINC Pavla

V spomin

Zadnjega oktobrskega dne smo se na celjskem pokopališču poslovili od našega sodelavca Roberta MERNIKA, pomočnika poslovodje na bencinskem servisu Kidričeva cesta v Celju.

V našo temeljno organizacijo je prišel pred deseti leti, kot prodajalec, kasneje je bil kot vesten in perspektiven delavec razporejen k opravljanju nalog pomočnika poslovodje. Bil je aktiven družbenopolitičen delavec, tako znotraj naše TOZD, kakor tudi v KS in sodeloval je v vseh organih upravljanja ter tako aktivno utrjeval pot samoupravnega razvoja naše temeljne organizacije.

Dopolnil je komaj 33 let in bil je poln načrtov, toda neizprosni cestni davek je terjgal njegovo mlado življenje in življenje njegovega tovariša.

Priznanje za njegovo uspešno 10-letno delo pri Petrolu bo ob letošnji slovesnosti ostalo nepodeljeno, odeto v tančico grenkobe in žalosti njegovih sodelavcev in tovarišev. V času slovesa je sicer tako lepo obarvana in privlačna narava začela počasi spreminjati svojo podobo, kot da bi tudi ona žalovala za človekom, ki je velik del svojega življenja posvetil prav njej in se ji do zadnjega klica ves predajal.

Ohranili bomo spomin na Roberta kot na poštenega sodelavca in dobrega, iskrenega prijatelja in se mu s tem skromno oddolžili za vse, kar je v svojem prekratkem življenju storil za svoje najdražje in za svojo temeljno organizacijo.

Njegovi sodelavci
iz
TOZD Trgovina
na drobno
Celje

Iz DO Trgovina z naftnimi derivati

IZ TOZD TRGOVINA
NA DROBNO SEŽANA

Ko smo se pred letom dni na referendumu odločili za reorganizacijo, smo rekli nekako takole — no, to je še daleč, še je čas, da se bo vse uredilo. Čas prehoda v novo reorganizacijo pa se je približal hitreje kot smo mislili. Naše poslovodje skrbi predvsem prehod na ročno obdelavo podatkov, skrbi jih, da bodo od 1. januarja postali še večji »pisarji« kot so bili do zdaj. V ta namen smo imeli tudi sestanek s predstavniki Istra-benza, kjer so bili prisotni tudi njihovi poslovodje. Skupno smo sicer ugotavljali, da je pri Istra-benzu za poslovodjo res več administracije, vendar je bolj poenostavljena, tako da ne bo predstavljala težav, kot jih je v začetku avtomatska obdelava podatkov.

Zaradi ugodne cene naftnih derivatov za italijanske kupce se promet na mejnih bencinskih servisih stalno povečuje. V TOZD Trgovina na drobno Sežana smo se odločili, da bomo ponovno odprli bencinske servise, ki smo jih pred leti ob sanaciji zapirali zaradi premajhnega prometa. Tako smo prvega decembra odprli bencinski servis Fernetiči II, kjer bomo na novo zaposlili tri prodajalce. Še pred dobrim letom smo bili zadovoljni, če je kdo zapustil našo TOZD, sedaj, ob povečanem prometu, vidimo, da so naši prodajalci že starejši, pogostokrat bolni, nesposobni za napore izpred deset in več let. Prav zaradi tega je nujna pomladitev, ker bomo sicer kaj kmalu morali zapirati bencinske servise zaradi bolezni naših prodajalcev in ne zaradi premajhnega prometa.

J. Terčon

Seminar društva ekonomistov na Bledu

Društvo ekonomistov Ljubljana je organiziralo na Bledu strokovno-izobraževalni seminar, ki se ga je udeležilo tudi nekaj ekonomistov iz Petrola.

Celotna zasnova seminarja je bila dokaj kvalitetna, prav tako pa je tudi potrebno za vsakega gospodarstvenika, da od časa do časa pride v stik z novostmi, ki jih pripravljajo na področju gospodarskih ukrepov, razširja svoje obzorje v svetovni ekonomiji, tehnološkem razvoju itd., ne nazadnje pa tudi izmenja poglede in izkušnje z delavci v različnih dejavnostih gospodarjenja.

Od obravnavanih tem so zlasti izstopala tri predavanja in sicer tema: Strategija ekonomskih odnosov s tujino, ki jo je podal naš znani ekonomist Janez Stanovnik, član predsedstva SR Slovenije, pred tem dolgoletni sekretar ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo, ki je v svojem predavanju široko očrtal položaj svetovnega gospodarstva v sedanjem trenutku »ekonomija preobilja na Zahodu, ekonomija pomanjkanja na Vzhodu in položaj dežel v razvoju« in strategijo naše vključitve v tokove mednarodne menjave dobrin in znanja. Seveda prostor ne dopušča podrobnejšega povzetka njegovega predavanja, sicer pa bo izšel kot posebna izdaja Ekonomske revije.

Druga tema, ki je izstopala, so bile Temeljne značilnosti

uresničevanja skupne devizne politike in deviznega sistema v letu 1984 ter nekatera možna izhodišča za leto 1985, ki jo je izredno pripravljeno podal Franci Gerbec, član delegacije Skupščine SR Slovenije v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ. Podčrtal je, da bo devizni sistem v letu 1985 v glavnem ostal enak kot je bil letos, med drugim tudi zato, ker potrebujemo za izvedbo sprememb deviznega sistema vsaj pol leta, pa tudi zaradi neusklajenih stališč med različnimi političnoteritorialnimi enotami v Jugoslaviji, kaj naj spremembe prinesejo.

Dr. Anton Trstenjak je izredno plastično podal temo K psihologiji gospodarskih potreb, napetosti, odločanja, kjer je obravnaval vpliv psihologije na ekonomske odločitve.

Beležko s seminarja je spodbudil tudi občutek, da seminarji s tako široko zasnovo niso namenjeni samo ekonomistom, temveč gospodarstvenikom na splošno in da vsi ti kadri potrebujejo dopolnjevanje znanja na raznih nivojih. Zato se je treba zavzeti v naših organizacijah združenega dela, da od časa do časa omogočijo izobraževanje vseh tistih, ki jim to narekuje vsakodnevno delo (npr. zunanja trgovina, analize, planiranje...).

Ž. Železnik

Zahvala

V imenu upokojencev DO Rafinerija Maribor se zahvaljujem IS OOS za lepo in poučno ekskurzijo v Zagreb in Trakoščane. Z avtobusom smo se s člani kolektiva odpeljali v Zagreb in si ogledali kitajsko razstavo, ki je zelo zanimiva, saj prikazuje, kako so se Kitajci v svoji slavni zgodovini od davnih časov prebijali skozi življenje. Škoda le, da je bilo premalo časa, da bi si lahko vse natančno ogledali in prebrali napisane razlage o razstavljenih predmetih.

V načrtu smo imeli tudi ogled tehničnega muzeja, vendar smo tja prišli prepozno. Zato smo se odpravili v Maksimir, kjer so si nekateri ogledali živalski vrt, drugi pa malo pokrepčali v restavraciji.

Ogledali smo si še grad Trakoščani, ki ima tudi slavno zgodovino. Po zvočniku so nas seznanili z njegovim nastankom in življenjem v njem. Zatem pa smo se odpeljali na Gorco pri Podlehniku, kjer smo imeli kosilo.

Ko je zaigrala godba, se je začel veseli del dneva, ki pa je tudi kar prehitro minil.

Za vabilo upokojencem, ki smo se ekskurzije udeležili, se sindikatu najlepše zahvaljujemo in priznavamo, da si takih potovanj še želimo.

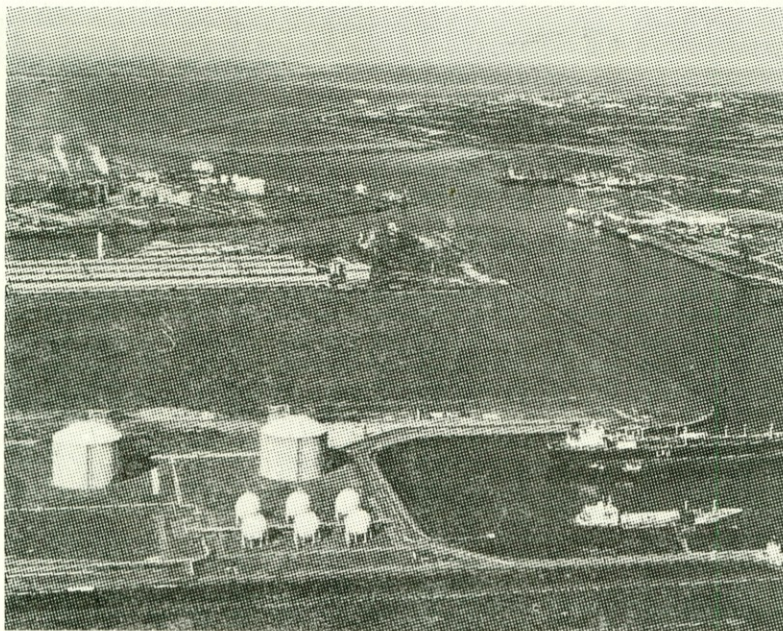
V imenu upokojencev

Ivan Romih

Na svetovni »GASTECH« konferenci v Amsterdamu

Sredi novembra je bila v Amsterdamu 10. svetovna Gastech konferenca proizvajalcev, prevoznikov, distributerjev in porabnikov tekočega naftnega plina in zemeljskega plina. Prisotnih je bilo okoli dva tisoč delegatov iz 52 držav, med njimi štirje iz Jugoslavije, obravnavali pa so 60 prispevkov v zvezi z oskrbo sveta s TNP in zemeljskim plinom, varnostjo in zaščito pri poslovanju s TNP in zemeljskim plinom, s proizvodnjo in trgovanjem s TNP, transportni sistem za plin, dokumentacijo in poslovnimi pogodbami, terminali za vtekočinjeni plin ter skladiščenjem plinov, ter s plini kot pogonskim gorivom.

Vsakemu prispevku so sledile razprave in izmenjava mnenj, pri čemer so bila najzanimivejša stališča udeležencev iz Saudske Arabije, Alžira, Abu Dabija, Kanade, Mehike, Malezije, Norveške, Velike Britanije, Nizozemske, Venezuele, Quatarja, Argentine, ZDA, Španije, Japonske in Koreje. Spremljajoča razstava opreme plinskih sistemov se je razprostirala na površini 9000 m², razstavljalo pa je preko 150

razstavljalcev iz ZR Nemčije, Francije, Velike Britanije in ZDA.

Zelo zanimivo je bilo tudi predvajanje dveh polurnih filmov, ki sta podrobno prikazala vse faze izgradnje sprejemnega terminala za TNP v Antwerpnu in terminala za vtekočinjeni zemeljski plin v Maleziji, ki je velika izvoznica plina na Japonsko in perspektivna tudi v Korejo.

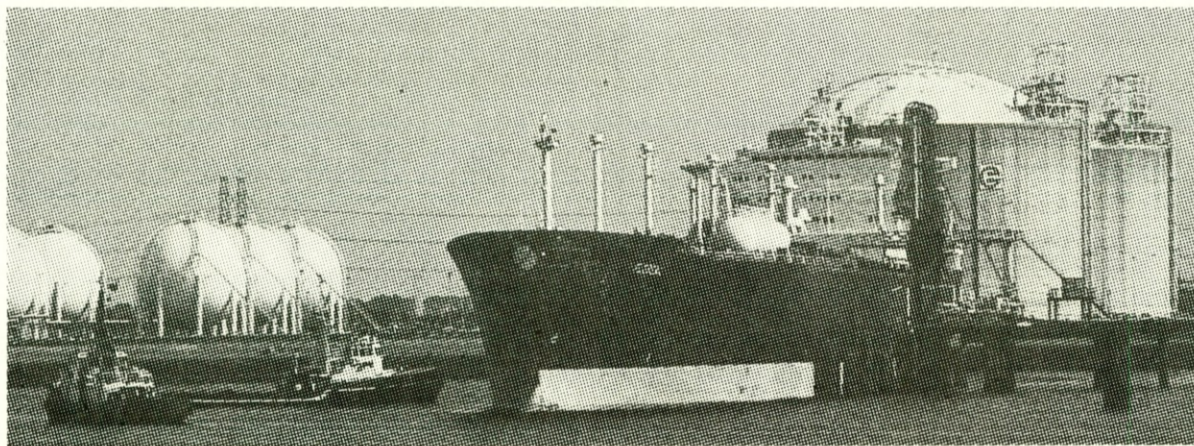
Na konferenci je bilo dovolj priložnosti za srečanje s strokovnjaki s plinskega področja z vsega sveta, predvsem pa so

bili koristni in zanimivi razgovori s predstavniki firm Gasunie iz Nizozemske ter Tyczka, Linde in Gelsenberg iz ZR Nemčije.

In kaj bi lahko povzel kot zaključek potovanja?

Da se v svetu proizvodnja, tehnologija, transport in trgovanje s TNP in zemeljskim plinom skokovito razvijajo, tako da smo se znašli v položaju, ko je plina, transportnih sredstev in skladišč dovolj, poraba pa se ne večja tako hitro kot je bilo načrtovano.

A. Peternel

Mesec boja proti alkoholizmu

Alkohol in alkoholizem imata posebno mesto v našem mišljenju, čustvovanju in celotnem življenju. Alkoholizem je sodobna bolezen ter težak in boleč družbeni problem.

Razsežnost alkoholizma v naši družbi je izredno velika, saj se javlja v vseh vrstah delovnih ljudi in občanov, vseh starostnih strukturah prebivalstva in povzroča neprecenljivo družbeno škodo; ta škoda pa ni samo materialna, temveč ima tudi socialne, zdravstvene, vzgojne in moralne razsežnosti — delovna storilnost alkoholi-

kov je manjša, 10 % izostankov z dela je posledica alkoholizma, 20 % delavcev v industriji ima neposredne in posredne težave pri delu, alkoholik dva meseca na leto izostane z dela, torej v življenju dela 10 let manj, večina se zapije v najproduktivnejši življenjski dobi, od 30 do 35 leta, tretjino nesreč pri delu s smrtnim izidom ali hujšo telesno okvaro pripisujejo alkoholizmu, pod vplivom alkohola se zgodi veliko prometnih nesreč.

Proizvodnja alkohola teži za vedno večjo prodajo in v družbi

pospešujejo uživanje alkohola; sredi vsega tega pa je človek s svojimi prijetnimi in neprijetnimi občutki. Če se navadi sproščati svoja čustva z alkoholom in drugimi omamnimi sredstvi, postaja alkohol njegov zaveznik, ga postopoma zaslužnjuje ter hromi duha in telo. Če se bo to nadaljevalo, se bo tak človek nekoč znašel na robu duševnih in telesnih moči in mu ne bo več pomoči.

V mesecu boja proti alkoholizmu posvečamo tem problemom še posebno skrb, vendar bi morali s to težnjo nadaljevati ter jo negovati skozi vse leto.

B. L.

NOVICE IZ SVETA

DRAŽJI BENCIN

Od 5. oktobra je v Italiji liter bencina dražji za 20 lir in cena »supra« znaša 1.300 lir, cena »navadnega« pa 1.250 lir. Cene tega derivata so v Italiji vezane na povprečne cene EGS, čeprav jih uradno nadzoruje država.

V naftni industriji so prvotno sicer pričakovali, da se bo cena povečala za 30 lir pri litru, vendar se je vlada odločila za zmernejšo rast, da ne bi bila inflacija prevelika. Sicer so se pa cene naftnih derivatov v devetih mesecih leta dvignile za 4,7 %, če jih primerjamo s prvimi tremi meseci lani.

BENCIN BREZ SVINCA NA NEWYORŠKI BORZI

V newyorški borzi surovin so objavili, da bodo decembra odprli trg za prodajo bencina brez svinca, prve količine pa da bodo dobavljali marca prihodnje leto.

Predvidevajo, da bodo pogoji za trgovanje podobni kot so pri trgovanju z bencinom, ki mu je primešan svinec, na razpolago pa bo 1000 sodčkov bencina brez svinca.

PLIN IZ NOVIH NAHAJALIŠČ

Danci so na Severnem morju začeli pridobivati prve količine plina iz nahajališč, v katera so investirali 3 milijarde dolarjev. Kmalu zatem so odprli tudi novo rafinerijo za predelavo plina, iz katere po cevovodih transportirajo gorivo po vsej državi, pa tudi v Zvezno republiko Nemčijo. Do leta 1985 nameravajo na ta sistem priključiti še Švedsko.

Plin iz novega polja, ki je last privatne danske družbe, naj bi pokrjal tretjino vseh danskih energetskih potreb.

Kdor ne dela, naj ne je, razen če ne dela v Petrolu

Lani so imeli gostinci piknik in so šli po gobe. A ker so nekateri delali, niso mogli vsi na piknik.

Kot kaže bo šlo pa letos celo Gostinstvo po gobe.

Včasih so turisti živeli v zablodi, zdaj smo jim v ta namen dati tiskati prospekte.

V 66 dneh okoli sveta

Radovednost je osnovna lastnost vsakega potnika in gonilna sila, ki ga žene v svet spoznavat tuja ljudstva, njihovo kulturo in običaje, naravne lepote in spomenike preteklih civilizacij. Radovednost pa je tudi popotnikovo edino orožje proti otopelosti, ki se včasih pojavi kot odgovor na vsakodnevne napore in množico vtisov, ki si jih človek nabere med potovanjem.

Po skoraj petdesetih dneh na poti in po naporni javanski turneji sva se znašla v nekakšnem fizičnem minimumu, izčrpanosti, ki nama je vedno pogosteje porajala želje po izdatnem počitku nekje na peščini ob morju, v senci tropskega drevja. In v takem položaju nama je dejstvo, da odhajava na Bali, tako opevani rajski otok, imenovan tudi »otok svetlobe« ali »jutro sveta«, komaj kaj pomenilo. Najina čutila so si očitno izsilila dopust in morala sva jih upoštevati. V prvem primernem letoviškem kraju na Bali sva torej izstopila iz otoškega avtobusa, najela bungalov in si privoščila prepotrebni počitek. In ko sva naslednje jutro stopila čila in spočita na verando, obdano z grmi bugenvilij in kokosovimi palmami in nama je pogled obstal na prostrani peščini ter vabljivem morju, se nama je spet vrnila vsa živahnost. Bali je čakal na naju!

BALI

Bali lahko človek spozna v enem dnevu ali pa nikoli. V enem dnevu si namreč lahko brez težav ogleda glavno mesto Denpasar, mondno plažo Sanur z desetnadstropnimi hoteli in manj snobovsko Kuto, priljubljen »poligon« za Avstralce, ki tam medsebojno tekmujejo v jadrlnih veščinah. Seveda pa je enodnevni Bali oziroma počitnikovanje v enem od razvpitih letovišč dokaj plehka zadeva, nevredna dolgega potovanja. Kdor se vsaj malo poglubi v balijsko tradicijo in običaje ter skuša poiskati njihove korenine v mistični notranjosti otoka, temu kmalu postane jasno, da Bali ne bo nikoli povsem obvladal, saj se zdi, da na teh komaj 5500 km² kopnega v Indijskem oceanu vsaka stvar živi in pripoveduje o Baliu novo zanimivo zgodbo. Na otoku, zlasti v notranjosti, vlada posebno vzdušje, ki človeka očara in daje dogodkom

nek neizbrisen pečat. Morda je v ozadju balijske atmosfere verovanje ljudi, ki se kaže v bizarnih ritualih in skrivnostnih templjih ali pa preprosto življenje prebivalcev, ki jim razvoj turizma v nekaj deset kilometrov oddaljenih krajih še ni izpridil prvinske neposrednosti ter zrahljal vezi v trdnih rodbinskih in vaških skupnostih.

Med najinim bivanjem na Bali sva skušala spoznati obe strani medalje — komercialni in prvinski Bali, pričela pa sva s prvim. Ko sva torej pregnala javansko utrujenost in preživela prijeten dan na plaži Lovina blizu Singaraje na severnem delu otoka, sva se s kombitaxijem podala čez gorato notranjost na jug, v glavno mesto Denpasar, ki naju je pričakalo s svojimi živahnimi ulicami. Povsod domačinke v sarongih, okoli pasu ovitih živobarvnih kosih blaga, segajočih do tal, s košarami na glavah, domačini pa v pisanih srajcah, vsi nasmejani, brezskrbnih obrazov, saj se jih težave sodobnega življenja še niso dotaknile. Na cestah je vladala nepopisna gneča — minibusi, bemi — nekakšni poltovorni avtomobili za prevoz potnikov, kolesa in cize, zmešnjava in trobljenje. Trušču sva se umaknila nekaj kilometrov jugozahodno, v priljubljeno in dobro znano letovišče Kuta. Tu je bila scena povsem drugačna — domačine so zamenjali turisti vseh narodnosti, največ pa je bilo Avstralcev, ki jih je bilo brez težav moč razločiti v množici po njihovem bahaškem govorjenju in vedno isti tematiki — »surfing«. Okolje naju ni niti na-

vdušilo niti razočaralo, saj sva vedela iz turističnega vodnika in pripovedovanja, da Kuta ni Bali. Zato pa sva se dodobra naučila edine privlačnosti letovišča, razburkanih valov Indijskega oceana, ki so se grozeče valili proti obalnim sipinam, se lomili in v orjaških kaskadah mleli pogumne plavalce. Ker močni tokovi tedensko odnašajo v onostranstvo nepredvidne oziroma tiste kopalce, ki precekujejo svoje moči, se večina raje drži v meter globoki vodi ali pa se sploh samo praži na ekvatorialnem soncu. Bilo je prav zanimivo opazovati vztrajno borbo avstralskih ljubiteljev sonca za zagorel ten, ki so svoje trpljenje za lepoto prekinili kvečjemu za opoldanski hot-dog v bližnji restavraciji in morda še masažo, ki jo ponujajo domačinke na plaži za nekaj sto rupij. Seveda je bilo to potrebno poskusiti in na lastni koži in mišicah sva lahko občutila spretno roko stare domačinke, ki je večje in s prirojenim občutkom vtirala palmovo olje v najino ožgano kožo. Malo manj ugodno je bilo sicer to, da ji je sem ter tja pod dlan prišla tudi mivka in sva se počutila kot jabolko, ko ga strgamo za zavitek, a izkušnja se je kljub temu izplačala.

V enem dnevu sva tako postala prava turista — zgodaj na plažo, celodnevno kopanje, masaža in obvezno opazovanje sončnega zahoda, ki pa je bil mimogrede povedano zares spektakularen. Do dopolnitve Kutinega repertoarja je manjkala samo še večerja v enem izmed številnih lokalov, ki ponujajo vse živo in mrtvo iz oceana, džungle in uvoza.

Zavila sva torej v neko restavracijo, kjer se je trlo turistov in domnevala, da bo to

pravo. Lotila sva se jedilnika in skozi možgane so se nama podile svarilne misli — samo da je jed vroča, potem ni nevarnosti okužbe z mikroorganizmi! Kot nalašč je na jedilniku pri nekaterih postavkah pisalo v lepi angleščini — če želite vroče, naročite! Vesela, da Indonezijci poznajo naše skrbi in težave, sva na listek za naročila pripisala »very hot« in podčrtala. Čez nekaj minut nama je natakak z nasmeškom postavil na mizo krožnika, iz katerih pa se proti pričakovanju ni kadilo. Poskusila sva in skoraj hkrati se nama je zaletelo, obenem pa sva se spomnila, da besedica »hot« v angleščini lahko pomeni vroče ali pa začinjeno. V najinem primeru je očitno pomenilo drugo in občutek požara v grlu sva si pregnala z ogromno količino piva, pri tem pa sva se smejala lastni nevednosti, ki je mimogrede spravila v smeh tudi sosednje omizje in natakakarje. Ko sva kasneje lačna, s pekočima želodcema in malce okajena kolovratila domov, sva sklenila, da v Kuti ne bova več dolgo. Vse preveč naju je mikal pravi Bali, o katerem sva slišala in brala. Zato sva si že naslednje jutro spet optala nahrbtnika in se podala na pot.

I. Bajda

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 11

DIVJAK, ALEUTI, NESTOR, RATING, EN, IZ, PAST, ZAMORČEK, UBLI, ISABELLE, BRIN, ETIK, GR, LAK, FADIL, IRO, ITA RINA, JULES, KURLI, PEROCI, EŽ, SIMPO, AVON, PATROLA, CIAN, SG, IČ, IGALO, JANKO KOS, ARESTANT.

VEČER Z BOGOMILOM FATURJEM

V srebrno kopel mesečine
sem položil cvetlice svojih sanj,
de so zazvenele

Čudovit uvod k vebilu na srečanje s pesnikom, esejistom in prevajalcem BOGOMILOM FATURJEM, ki se je rodil pred sedemdesetimi leti v idilični brkinski vasi Prem pri Ilirski Bistrici.

Bogot literarni večer, ki mu je umetnik prisostvoval s soprogo, je organizirala Metična knjižnica Ilirske Bistrice pod pokroviteljstvom DO TRANSPORT Ilirske Bistrice. Ob tem moramo povedati, da to ni prvo vključevanje naše delovne organizacije v kulturno dogajanje v občini, kajti vedno bolj nam prihaja v zavest, da potrebujemo več kot samo kos kruha.

O našem rojaku BOGOMILU FATURJU ne moremo napisati le nekaj skopih vrstic. Potrebno ga je brati in odkrivati v njegovih delih. Njegovi eseji, pet pesniških zbirk in nad 50 prevodov iz evropskih jezikov predstavljajo bogstvo, ki ga je pesnik slozi 50 let ustverjenje vtkel v literarno zeklednico svoje domovine.

